

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsakega meseca, ter stoji za vse leto 3 gold., a za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo, naročnino in oznanila pa Milic-eva tiskarna v Ljubljani.

Štev. 10.

V Ljubljani, 15. maja 1887. l.

XXVII. leto.

Učitelj sodnik.

Razven množine družih težkoč, koje nalaga učitelju težavni njegov poklic, obavljati mora včasih tudi posel sodnikov. Hm! otročji sodnik. Mala deca misli in sodi ter sklepa; če užé ne popolno in zrelo, sklepa vender.

Če pa vse to, vse mišljenje otročje abstrahujemo, ostajejo nam pri vsem tem, če ravnamo z otrokom nepravilno, v nasprotstvu z roditelji, lastna čast in ugled.

Zato je namen skromnim vrsticam nemerodajno načrtati, kako naj učitelj ravná v tem toli kritičnem položaji.

Prva naloga učitelju v takem slučaju bodi, da osami tožitelja ter ga spravi na stališče indiferentno. On ne sme imeti od tožbe nikakega haska, sicer se tožbe množé in množé. Druga zadača je modro, oprezno ravnanje pri zatožbi,

- a) da se stvar ne obravnava ostali deci v pohujšanje;
- b) da se zatožencu ne godí krivica in
- c) da je stvar vsej šoli v svarilo in pouk.

Mej razposajenimi otroci prihajajo tožbe iz zavisti, jeze ali nagajivosti. Če je bila grda zavest povod, izruvaj se jo s korenino. Najbolje je, da se raztolmači tožitelju, kako bi bil on s tem vesel, ako bi bil na mestu zatoženčevem. Razjasni se vsej šoli, kako slabo bi bilo na svetu, ako bi ljudje sploh med seboj tako ravnali. Modri vzgledi, dosti bolj pa še umno sestavljena pripoved bo nežni deci zadostovala, da spozná svojo krivdo, da ni na pravi poti.

Ko se užé na obrazi tožiteljevem pozná poraz, tedaj je dobro kakor idejal navesti drugo pripoved, ali vsaj vzgled, kako lepo, prijetno je, da ljudje živé bratski med seboj. „Sloga jači, nesloga tláči“. Istinitost tega izreka svedoči nam tožna slovanska povestnica. Priča nam to tudi zgodovina, radi nesloge toliko in toliko propalih držav. —

Dostikrat se pa otroci zunaj šole razpró in ta jezica dojde z vsakim tudi v šolo. Tukaj gleda vsak, kako bi svojega nasprotnika očrnil, zatožil, da bi se tako maščeval nad njim. Kakor povsod in vedno, tako se mora i tukaj vzgojno ravnati, da človek ne doseže baš nasprotnega od tega, kar je želel.

Na tem mestu, kakor tudi zgoraj, koristi najbolj prilična pripoved, s koje naj se objasni položaj obeh strank tako, da se ne more nijedna hvaliti s kakim dobičkom ali zadostilom, pač pa s karanjem. In da povem istino, malokje je tako lepa prilika, povedati nekoliko bibliških zgodbic, nego tukaj. Dragi tovariš, pomisli in osvedočen bodeš, da so povsem istinite besede hrvatskega pesnika L. Botića, ko pravi:

„Da mi nebi jednog Boga bilo,
In Boga vjese, da ne bilo,
Prestali bi ljudi biti ljudi,
Več bi ljudi bili mrki vuci
I risovi i zmajevi ljuti,
Klali bi se, brate, do izkolja.“

Mična dogodbica iz novega ali starega zakona hasnila bo tudi radi tega več, ker je „sveto pismo“.

Ko se užé vidi utisu posledke, poravná naj se stvar po načinu gore omenjenem.

Kako s kaznijo? Dobro je, da v obeh navedenih slučajih trpí vsaj nekoliko i tožitelj; če užé ne tako kakor nasprotnik, barem tako, da se čuti poraženega, da nima veselja več do sličnega čina.

Ako so se vse tožbe obravnavale modrim načinom, sigurno se nam ni treba bati tožeb zadnje vrste — radi nagajivosti. Ali, kaj se hoče? Deca je v enem kraji več, v drugem manj razuzdana. Da tudi učitelji v takih slučajih ne postopajo vsi korektno, to je dokazana istina. Gorostasen pogrešek pri šolskih oblastih, takim tožbam tehten vzrok je prepogosto premeščevanje učiteljev; kajti le v vsem dobro informovan učitelj vedel bode zadostno pretehtati povode in povodov povode. Ali novo premeščeni učitelj mora studovati najpreje svojo situvacijo. Pri tem se res dogodi lahko kaj sličnega, da revež, ko se še spozná ne, sam ne vé, kam bi se del. Včasi, ko se učitelj informuje, dana je otrokom, užé razvajenim, prilika, da nadaljujejo in dovršujejo svoje započeto delo, ki je disciplini v kvar.

Če pa vender človek zajde v tako sršenje gnjezdo, naj zatožbo dobro preudari. Bolj kakor v vsakem drugem slučaju gleda naj se na odgovor zatoženčev, ker šele potem je mogoče spoznati, je li tožba te vrste, ali ne. Če se je menenje potrdilo, onda naj se z ostro besedo pojasni, koliko škode trpí s tem vsa šola, ko se zamuja zlati čas z nepotrebnim motenjem svetega miru. Dobro bi bilo i druge součence pozvati, da se sami prostovoljno izreko, koliko raji bi bili v miru poslušali pouk, nego te sitnosti. S tem sta nagajivca osamljena. Učitelj še lahko pripomore, če vidi, da jih ni tako z lehka pripraviti v sramoto.

Tukaj kakor drugodi naj se navéde kontrasta uzor, da bi nagajivca ne imela prilike jeziti se na ravnarji učiteljevem. Lepa beseda naposled se bo tudi prilegla dobro, če ni užé prejšnje seglo dosti globoko.

Na to pride kazen. Ta mora biti v navedenem slučaju huja od prejšnjih. Dobro je, da zadene oba neporedneža v enaki meri.

Sicer je nastanku takih tožeb vzrok le neredno ravnanje pri tožbah prvih dveh vrst. Največji pogrešek je, da se ne izoluje tožitelja. Če se pa to zgodi, potem se do velike sile ne oglasi več. S pravim vzgojnim ravnanjem pri tožbah se te odpravi; v šoli se udomači mir in red, bratovska ljubezen kraljuje v šolski sobi, kakor tudi zunaj.

Božica „pedagogija“ lepi (plava) z razprtimi krili nad tako disciplino ter siplje učitelju in učencem obilih darov iz svojih belih, prozornih rok. *Ivo od Nanosa.*

Zgodovina pedagogije.

(Dalje.)

Od pedagogijskih teoretikov te dobe spominjati se nam je najprej Mafeja Vegija (l. 1407 — 1458), ki je bil najprej učitelj lepih znanosti v Paviji, a potem je zauzermal